

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 11 mars 1927 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om tillägg till § 4 regeringsformen m. m.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 199, har herr *Lindhagen* hemställt, »att riksdagen med anledning av krisen i det parlamentariska systemet ville:

- 1) uttala sig för och hos Konungen begära en omläggning av regeringssättet i syfte att sanera det politiska livet och skapa utsikter till bildande av starka regeringar med stöd av en medveten folkmening;

- 2) erinra huruledes detta syfte icke minst kräver, att regeringens motiveringar och så vitt möjligt även beslut avspegla vad regeringen efter sin övertygelse utan dagtingan anser själva saken samt folkets och landets bästa kräva;

att sålunda icke i medborgares och landets livsfrågor tages till främsta rättsenöre, vad som förmodas 'kunna gå igenom i riksdagen' genom utplånande av sakens natur, omöjliggörande för riksdagsmännen att handla efter grundsatser, äventyrande av valmännens förande bakom ljuset och åsidosättande av riksdagsordningens föreskrift om sammanjämkning först mellan kamrarna och ej redan i regeringen och regeringskommittéerna; och

att följaktligen en ledamots i statsrådet övertygelse i viktiga grundsatser, trots olika meningar, fasthålls, antecknas till protokollet och offentliggöres;

- 3) framhålla, hurusom ett sådant regeringssätt måste i längden verka lyckligare än bemödanden att genom kompromisser, fanflykt och utsuddande av konturerna söka hålla ett parti i det längsta kvar vid regeringsmakten, vilket står i strid mot parlamentarismens idé;

- 4) giva ett förberedande uttryck för dessa uppfattningar genom att besluta eller hos Kungl. Maj:t begära förslag om tillägg till 4 § regeringsformen av huvudsakligen följande innehåll:

'Medlem av statsrådet skall avgiva sitt råd efter övertygelse om vad sakens natur samt folkets och landets bästa kräva och ej av hänsyn till andra medlemmars mening eller riksdagens förväntade uppfattning'.»

Motionens egentliga yrkande finnes under punkt 4 i motionärens hemställan. De övriga punkterna synas närmast böra betraktas såsom sammanfattning av motiveringen. Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets
yttrande.

Kravet, att statsrådets medlemmar skola avgiva sina råd »efter övertygelse om vad sakens natur samt folkets och landets bästa kräva» har redan kommit till så tydliga uttryck i vår offentliga rätt, att ytterligare bestämmelser härom icke äro påkallade.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 mars 1927.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. VON GEIJER.

Närvarande: Herrar von Geijer, Engberg, David Bergström, G. W. Hansson, Leander, N. S. Norling, N. J. M. Svensson, A. W. Johansson, Larsén, Sävsström, Vennersström,* Gustafson i Kasenberg,* Bäckström, Borg, K. A. Westman, Pehrsson i Göteborg, Andersson i Igelboda och Forssell.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.